

ИЗВЕШТАЈ ЗА РОДОВО ОДГОВОРНО БУЏЕТИРАЊЕ

1. Податоци за избраната Програма

Име на програмата:

Поддршка за креирање на нови работни места

Сектор (организациона единица) надлежен за спроведување на програмата:

Вид на програмата

Хоризонтална

Вертикална

Како програмата е поврзана со стратешките документи за родова еднаквост:

Во Република Северна Македонија, прашањата за родовата еднаквост од законодавен аспект се регулираат со Уставот и со посебен закон, односно со Законот за еднакви можности на жените и мажите. Покрај ова, постојат низа стратешки документи за родова еднаквост, како генерална определба за вклучување на родовата перспектива во другите закони кои регулираат различни општествени области, со што се обезбедува системски пристап во постигнувањето родова еднаквост и зајакнување на жените и девојчињата. Притоа, РСМ јасно се насочува кон интегрирање на родовата перспектива во политиките, стратегиите и буџетите, сузбивање на стереотипите и насилството кон жените, унапредување на положбата на жените во сите сфери на јавниот и приватниот живот и следење на состојбата со родовата еднаквост преку релевантни податоци и индикатори.

Еден од приоритетите на Владата на Република Северна Македонија е да осигури дека постојат можности за пристојно вработување за сите мажи и жени во Република Северна Македонија, кое е изразено во Програмата за работа на Владата 2020-2024 и 2021-2024, како и во секторските стратегии во областа. Овој приоритет е дополнително ставен во фокусот поради турбулентниот период на пандемијата предизвикана од КОВИД-19 која особено се одрази на жените. Покрај ова, економското зајакнување на жените е во фокусот и на Стратегијата за родова еднаквост 2021-2026¹ каде што како специфични цели се дефинирани родово одговорното буџетирање и подобрување на положбата на жената на пазарот на трудот, а дополнително родовата перспектива е вклучена и во Стратегијата за вработување 2022-2027.

¹ Стратегијата е во собраниска процедура

- Социјални претпријатија
- Нови претпријатија основани преку програмите за самовработување
- Невработени лица евидентирани во Агенцијата за вработување на РСМ.
- Лица со попреченост кои самостојно вршат дејност како трговец поединец, работодавач, трговски друштва за вработување на лица со попреченост- заштитни друштва, единици на локална самоуправа и Град Скопје, јавни претпријатија, агенции и др.

Финансиски инструменти за реализација на мерката се насочени кон:

- Поддршката за вработување преку субвенција на плати:
 - А) вклучува еднократна финансиска поддршка исплатена за период од 3, 6 или од 12 месеци, од кои дел се однесуваат на трошоците за плати, а дел за трошоците за обука на ново вработени лица со полно работно време. Висината на поддршка изнесува 19 000 денари месечно за период од 3, 6 или 12 месеци за вработување на лица од целните групи;
 - Б) пилот мерка за субвенционирање на плати во текстилниот сектор во Источниот, Вардарскиот, Полошкиот и југозападниот плански регион вклучува: за вработување од 5 до 20 лица 15.400 денари по лице месечно (за секое младо лице до 29 години 18.500 денари месечно); За вработување над 20 лица по 21.600 денари месечно (за секое младо лице до 29 години 24.600 денари месечно); За вработување над 50 лица по 24.700 денари месечно (за секое младо лице до 29 години 27.700 денари месечно);
- Поддршката за вработување преку вработување и раст на правни субјекти вклучува поддршка за нови вработувања до 460 000 денари, 768 750 денари и 1 000 000 денари (во зависност од возраста и бројот на одобрен вработувања). Висината на грантот за вработување на едно лице на возраст над 29 години изнесува 92.000 денари, за лица до 29 години возраст висината на грантот за вработено едно лице изнесува 153.750 денари, а за лица корисници на гарантирана минимална помош и за невработени лица од ромска етничка заедница, висината на грантот за вработено едно лице изнесува 200.000 денари, а за невработените лица кои ги изгубиле своите работни места по појава на пандемијата Ковид 19 (од март 2020 година) финансиската поддршка ќе изнесува 260.000 денари;
- Мерката поддршка за вработување на лица со попреченост вклучува различни видови финансиска поддршка и тоа: вработување на лице со попреченост на неопределено време за што се доделуваат 20 просечни нето плати исплатени во Република Македонија за претходната година пред вработувањето, односно 40 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година пред вработувањето доколку станува збор за слепо лице или за лице со попреченост што се движи со помош на инвалидска количка; адаптација на работно место за што се доделуваат финансиски средства во висина до 100 000,00 денари; и набавка на опрема за што се доделуваат средства во висина до 200 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија во претходната година, при што основен критериум за висината на доделените средства е бројот на вработени инвалидни лица; и работно оспособување на вработени и невработени инвалидни лица.

Учеството во програмата и селекцијата на работодавачи се врши во согласност со следните критериуми:

- Вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализација на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за

Од анализираните податоци може да се заклучи дека во 2021 за 2% се намалил бројот на договори на правните субјекти за вработување на невработени лица. Исто така во однос на бројот на вработни е намален за 7% во однос на 2020 година.

Вработување и раст на правни субјекти

Според Оперативниот план за 2021 година, мерката *Вработување и раст на правни субјекти* го има следниот опфат 226 невработени лица евидентирани во АВРСМ, од следните целни групи: млади лица до 29 години, корисници на гарантирана минимална помош, невработени лица кои ги изгубиле своите работни места по појава на пандемијата Ковид 19 и Роми (во рамките на оваа мерка ќе се настојува да се опфатат 40 Роми).

Според податоците на АВРСМ за 2021 година согласно целна група и број на апликации може да се заклучи дека се пристигнати вкупно 305 апликации, од кои највеќе се пристигнати за млади лица до 29 години 145 апликации од кои 63 се жени. Како новитет во оваа мерка од 2021 година е вработување на невработени лица кои ги изгубиле своите работни места по појава на пандемијата Ковид 19, од табела 4 може да се заклучи дека се пристигнати 35 апликации за невработени лица кои го загубиле работното место поради Ковид19 (од 11.03.2020) до 29 години, од кои 16 се жени. Од овие апликации директно вработени се 32 лица од кои 15 се жени. Од невработени лица кои го загубиле работното место поради Ковид19 (од 11.03.2020) над 29 години, пристигнати се 65 апликации од кои 39 се жени, од овие апликации 59 се директно вработени од кои 36 се жени. Подетално бројот на апликации по целна група може да се види во табела 4.

Во однос на дејноста по сектор од која доаѓаат претпријатијата согласно податоците добиени од АВРСМ во 2021 година може да се забележат следниве дејности: преработувачка индустрија; градежништво; трговија на големо и трговија на мало; транспорт и складирање; дејности на здравствена и социјална заштита; дејности на организации врз база на зачленување, Филмска дејност, продукција на видео и телевизиска програма и дејности на снимање на звучни записи и музичко издаваштво, Дејности за подготовка на оброци и служење на храна, Копнен транспорт и цевоводен транспорт, Трговија на мало, освен трговија со моторни возила и мотоцикли, Специјализирани градежни дејности, нискоградба, изградба на згради, Производство на текстил, Преработка на дрво и производи од дрво и плута, освен мебел, производство на предмети од слама и плетарски материјал, Печатење и репродукција на снимени медиуми (записи), Производство на други неметални минерални производи, производство на мебел, Архитектонски дејности и инженерство; техничко испитување и анализа, Други лични услужни дејности и други дејности.

Согласно податоците од АВРСМ од прегледот за изведба на ОП за 2021 година за мерката „Вработување и раст на правни субјекти“, може да се забележи дека аплицирале 448 фирми кои барале 628 лица, а во однос на физичките лица аплицирале 304 од кои мажи 155 а жени 149. Во табела 5 е даден детален преглед по правни и физички лица.

Во текот на 2020 година беа објавени три јавни повици за кои аплицираа 601 фирма за 844 вработувања.

Бројот на остварени вработувања за 2020 година изнесува 532 лица, од нив жените се 258 лица, млади до 29 години се 35 лица, а 37 лица се Роми и корисници на ГМП се 10 лица.

Од анализираните податоци може да се заклучи дека е намален бројот на апликации на фирми за 25% во 2021 година во однос на 2020 година, како и бројот на вработени по однос на оваа мерка е намален за 95 лица.

5. Анализа на буџетски алокации (планирани и потрошени средства, по корисник, дополнителни средства, специфични трошоци за жени).

Во анализата на буџетските алокации можете да се водите од:

Анализа на потрошените средства во однос на поставените индикаторите за таа програма;

Процентуалната распределба на трошоците на мажите и жените;

Анализа на ефектите и влијанието во остварување на индикаторите на програми специфично наменети за одредена категорија граѓани, мажи или жени.

Планираниот износ на средства за 2021 година за мерката Поддршка за креирање на работни места изнесува 756.841.580 денари, додека реализирани средства заклучно со 31 декември 2021 година се 592.684.793 денари или степенот на реализација е 78,3%.

При тоа за подмерката субвенционирање на плати планираниот износ на средства изнесува 443.578.080 денари, а реализирани се 390.165.000 денари со степен на реализација 88%.

Понатаму за подмерката раст на плати предвидени финансиски средства во 2021 година изнесуваат 49.967.500 денари, додека реализацијата е 91,2 % или 45.590.000 денари.

Во однос на третата подмерка поддршка за вработување на лица со попреченост предвидените финансиски средства изнесуваат 189.500.000 денари, а реализирани се 156.929.793 или степенот на реализација е 82,8 % за 2021 година

6. Тесни грла и научени лекции (Како можеме да ја подобриме во иднина политиката/програмата за да обезбеди подобри резултати согласно дефинираните индикатори)

За да го зголемиме процентот на жени апликанти а со тоа да се зголеми и бројот на вработени, потребно е поголема информираност на жените за поволностите кои се нудат, поголема ангажираност на општините и на координаторите за еднакви можности во единиците на локална самоуправа околу информирањето и промоцијата на активните политики за вработување во локалните заедници.

7. Заклучоци и препораки

Од анализата на резултатите од имплементација на мерката Поддршка на нови работни места за 2021 година може да заклучиме дека е константно успешна во поглед на покажаниот интерес од невработените лица и работодавачите на микро, мали и средни претпријатија, бројот на поднесени апликации и одржливост на претпријатијата, и истата треба да продолжи да се спроведува и во наредните години.

Имено според анализата на мерката по целни групи ни укажуваат дека во анализираниот период најзастапени се невработени жени, млади лица до 29 години, лица со возраст над 50 години, лица со незавршено средно или пониско образование, родители со 3 или повеќе деца.

ПРИЛОГ

Табела 1. Број на вработени лица преку мерката Субвенционирање на плати според целни групи за 2021 година

Целна група				
	Број на апликации	Број на апликации - жени	Број на директно вработени со мерка	Број на директно вработени со мерка - жени
Млади лица до 29 години	1128	459	802	324
Деца без родители и родителска грижа	1	0	1	0
Корисници на ПН по основ на невработеност	11	7	5	2
Невработени лица со попреченост	16	4	13	3
Невработени Роми	75	32	53	24
Осудени лица по отпуштање од казнено поправни установи	2	0	1	0
Родители на деца со пречки во развојот	3	3	3	3
Родители со 3 или повеќе деца	47	23	35	20
Самохрана родители	2	1	1	0
Лица со возраст над 50 години	296	149	214	108
Лица со незавршено средно или пониско образование	283	131	206	90
Невработени лица со решен статус на лична документација	125	53	76	37
Невработени лица кои го загубиле работното место поради Ковид19 (од 11.03.2020)	284	151	216	116
Долгорочно невработени (над 12 месеци во евиденција, со предност на невработени лица над 5 год.)	136	57	80	36
Повратници од странство поради кризата предизвикана од Ковид19	8	1	6	1
Жени припадници на Ромска етничка заедница и останати етнички заедници	85	85	61	61
	2502	1156	1773	825

Извор: Административни податоци на АВРСМ

Табела 4. Бројот на апликации по целна група

Мерка	Целна група	Број на апликации	Број на апликации - жени	Број на вклучени	Број на вклучени - жени	Број на директно вработени со мерка	Број на директно вработени со мерка - жени
Вработување и раст на правни субјекти	Млади лица до 29 години	145	63	110	47	110	47
	Невработени лица кои го загубиле работното место поради Ковид19 (од 11.03.2020)	5	3	0	0	0	0
	Невработени лица над 29 години	39	21	28	12	28	12
	Невработени Роми до 29 години	8	2	8	2	8	2
	Невработени Роми над 29 години	8	5	8	5	8	5
	Невработени лица кои го загубиле работното место поради Ковид19 (од 11.03.2020) до 29 години	35	16	32	15	32	15
	Невработени лица кои го загубиле работното место поради Ковид19 (од 11.03.2020) над 29 години	65	39	59	36	59	36
Вкупно		305	149	245	117	245	117

Извор: Административни податоци на АВРСМ

Табела 5.Преглед за изведба на ОП за 2021 година за мерката „Вработување и раст на правни субјекти

Програма и мерка	Индикатор	Правни лица							Физички лица										
		Број на апликации од фирми	Број на барања лица	Број на фирми	Вкупно лица	Маж	Жени	Млади до 29 години	30 до 49 години	50 и повеќе години	Лица со попреченост	Роми	Корисници на СПП	Корисници на ПП	Невработени 3 месеци	Невработени 6 месеци	Невработени 12 месеци	Невработени над 12 месеци	Основа образование
Вработување и раст на правни субјекти	Број на апликации	448	628	352	304	155	149	188	78	38	0	24	10	5	228	246	268	36	92
	Број на вклучени			185	245	128	117	150	64	31	0	22	7	2	189	203	219	26	75
	Број на вработени со мерката			185	245	128	117	150	64	31	0	22	7	2	189	203	219	26	75

Извор: Административни податоци на АВРСМ